

Voorwoord

In dit laatste nummer van **Het Kramersplein** voor 2006 vragen wij uw aandacht voor onze website. Wij willen deze evalueren en willen daarom graag vernemen wat u ervan vindt. Wij zouden het ten eerste waarderen indien u onze vragenlijst zou invullen. We leven in een computertijdperk. Naast documenten op papier bewaart het Liberaal Archief ook elektronische data, waaronder nieuwsbrieven. Het efficiënt bijhouden van uw (verenigings)archief, niet alleen op papier, maar ook digitaal, vraagt een nieuwe aanpak. Tips leest u in de brochure *Weten, wist, gewist. Digitaal archiveren*. In de rubriek *Losse stukken* doen we u een cadeautip voor de feestdagen van de hand. In *De Blauwe Doos* schetst de Antwerpse schepen Louis Franck een beeld van zijn collega Louis Strauss, een vergeten figuur uit de geschiedenis van het Antwerpse liberalisme.

Wij wensen u alvast prettige eindejaarsdagen!

Het Kramersplein verschijnt tweemaandelijks. Wij hopen u in de toekomst verder te mogen informeren. Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Uitschrijven kan door een blanco mail te sturen naar nieuwsbrief-unsubscribe@liberaalarchief.be.

[top](#)

Geef uw mening over onze website

Het Liberaal Archief evalueert zijn website en wil graag uw mening horen. Daarom werd een vragenlijst opgesteld waarvan het invullen slechts een paar minuten tijd in beslag neemt. Aan de hand hiervan zouden wij graag van u horen wat u de sterke en zwakke punten van onze website vindt. De enquête gebeurt via een externe mailserver en is derhalve volledig anoniem. Uw medewerking wordt zeer op prijs gesteld en zal ertoe leiden de website nog beter op uw noden en verwachtingen af te stemmen. Uw persoonlijke

overwegingen zijn uiteraard ook welkom op ons e-mailadres info@liberaalarchief.be.
Klik [hier](#) om deel te nemen.

[top](#)

Maak kennis met onze website

Als dienstverlenende instelling wil het Liberaal Archief zoveel mogelijk mensen een breed aanbod van informatie ter beschikking stellen. De website is daarvoor een handig instrument. Onze website

bestaat intussen zeven jaar. De gebruiksvriendelijkheid staat altijd centraal. Het ontwerp en beheer ervan gebeurt volledig in eigen huis.

Daarnaast nodigt de website uit om het Liberaal Archief te bezoeken en wil ze aanzetten tot wetenschappelijk onderzoek.

Daarom komt u via onze website te weten welke archivalia, boeken, tijdschriften, vlaggen en foto's bij ons worden bewaard. U kan diverse

databanken raadplegen evenals reeksen, de bio-bibliografie van liberale prominenten, een overzicht van de

tijdschriftencollectie en de recente aanwinsten van archief

en bibliotheek. We maakten ook een kleurrijke selectie uit de verzameling vlaggen, affiches, diploma's, foto's, medailles en recent ook menu's. De inventaris van de vlaggen- en de medaillecollectie kan u reeds online raadplegen.

Wilt u een bepaald archief inkijken, dan moet u natuurlijk wel nog ter plaatse komen.

Sinds kort is de catalogus van de bibliotheek van het Liberaal Archief online consulteerbaar via LIBIS (klik [hier](#)). In een eerste fase zijn de titels van onze boeken ingevoerd. In een volgende fase zullen daar 10.000 titels van tijdschriftartikels en nog later de beschrijvingen van ons iconografisch materiaal bijkomen.

Welkom op de website van het Liberaal Archief

► Nederlands ► Français ► English

Liberaal Archief vzw
Kramersplein 23
B-9000 Gent
tel + 32 9 221 75 06
fax + 32 9 221 12 15

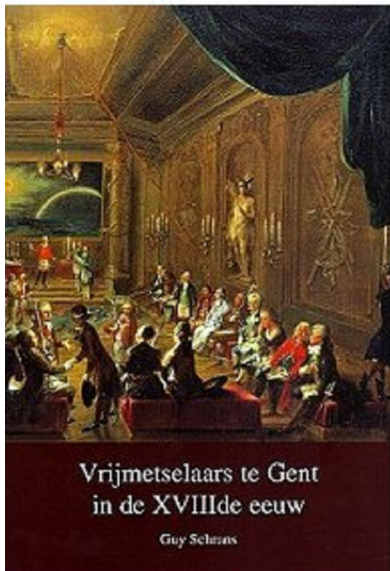
info@liberaalarchief.be
www.liberaalarchief.be

Last Modified 12/01/2006 10:22:17

Het Liberaal Archief gaat nog een stap verder. We zijn begonnen met het online plaatsen van alle beschikbare inventarissen en van een aantal integrale publicaties zoals

Vrijmetselaars te Gent in de XVIIIde eeuw van prof. Guy Schrans. Misschien bent u eerder benieuwd naar het ontstaan van de liberale partij. In *Beknopte geschiedenis van de Liberale Partij* gaat auteur Marcel Bots terug tot de essentie. Een aangename kennismaking voor iedereen die geïnteresseerd is in het Belgisch liberalisme. Dit boek uit 1989, aangevuld door prof. Prevenier voor de meest recente periode, is integraal opgenomen op de website. In het kader van 160 jaar liberale partij kan u op de website nog meer informatie over de geschiedenis van de liberale partij terugvinden. Zo kan u de inventaris van de Brusselse partijafdeling en de verslagboeken van het partijbureau consulteren. U vindt er de volledige lijst van de 384 afgevaardigden op het stichtingscongres, evenals het programma en de resoluties die op het congres werden goedgekeurd. We zijn ook begonnen met het invoeren van de resoluties van alle

partijcongressen vanaf 1846.

De vraagbaak wil u een antwoord bieden op enkele veelgestelde vragen. Om te weten hoe de liberale partij aan de blauwe kleur komt of welke de voornaamste liberale tijdschriften zijn, hoeft u enkel te surfen naar www.liberaalarchief.be.

Vanzelfsprekend vindt u op onze website praktische informatie omtrent de ligging en openingsuren van het Liberaal Archief.

Wij actualiseren onze website permanent. Geregeld plaatsen we op de homepagina een opmerkelijk item in de kijker. Regelmatig een bezoek brengen aan www.liberaalarchief.be is dan ook de moeite waard. U kan ook alle voorgaande nieuwsbrieven raadplegen op onze site.

[top](#)

Elektronische nieuwsbrieven, een uitdaging

Het Liberaal Archief beperkt zich niet tot het bijhouden van papieren nieuwsbrieven en tijdschriften. Wij hechten belang aan het bewaren van digitale documenten die anders zouden verdwijnen, waardoor de geschiedenis van een vereniging of persoon verloren kan gaan. Bovendien vervangen elektronische nieuwsbrieven meer en meer de papieren versie. Het bewaren van dergelijke elektronische documenten plaatst het Liberaal Archief voor een uitdaging. Vandaag bewaart het Liberaal Archief reeds een 150-tal elektronische nieuwsbrieven. Geeft u ook een nieuwsbrief uit, zet het Liberaal Archief dan zeker op uw mailinglijst. Ter illustratie stellen wij er u twee voor.

Nieuwsbrief 146 - Vrijdag 20 oktober 2006
'Liberales is een onafhankelijke liberale denktank'

Liberales is een onafhankelijke liberale denktank en richt zich tot iedereen die gelooft in de vrijheid, openheid en creativiteit van de mens als motor voor meer welvaart en welzijn. De nieuwsbrief van Liberales is opgebouwd volgens een vaste structuur. Op de column van een van de kernleden volgen een of meer essays, aansluitend bij de actualiteit. Geregeld publiceert Liberales in de nieuwsbrief een interview. De gerecenseerde boeken en films hebben een maatschappijkritische en/of ideologische invalshoek. Interessante activiteiten worden aangekondigd.

Liberales vestigt de aandacht geregeld op het gevaar van religieus fanatisme. Van Dirk Verhofstadt, kernlid, verscheen recent *De derde feministische golf*, waarover u meer leest in de rubriek *Losse stukken*.

De nieuwsbrief van Liberales is gratis en verschijnt wekelijks. Meer informatie vindt u op de website www.liberales.be.

De **Liberales Internationale** (LI) is de wereldwijde federatie van liberale en progressieve democratische politieke partijen. De nieuwsbrief getuigt van kwaliteit, zowel qua vormgeving als op inhoudelijk vlak. De brief is overzichtelijk opgebouwd in blokken en wil de lezer op korte tijd op de

Abonneren op de gratis nieuwsbrief kan op www.liberal-international.org.

[top](#)

Losse stukken

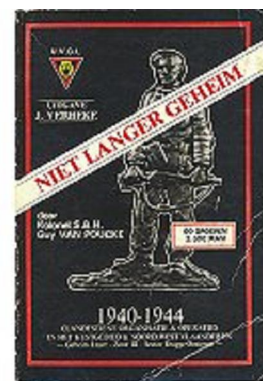
Menu's

Onlangs vond de eerste Week van de Smaak plaats. Voor deze gelegenheid plaatste het Liberaal Archief op zijn website een selectie van menu's onder de titel "Van 't afscheid van 't jonge leven tot een Captain's dinner: menu's voor alle gelegenheden". Wie deze menu's heeft gemist, kan ze nog steeds raadplegen in de rubriek *iconografie*. Klik [hier](#).

De derde feministische golf

In zijn meest recente boek interviewt Dirk Verhofstadt, kernlid van Liberales, vijf Nederlandse en één Canadese moslima over de islam, de multiculturele samenleving en de positie van de vrouw. Verhofstadt wijst met een beschuldigende vinger naar de moslimmannen die, uit angst om hun greep op de vrouwen te verliezen, radicaler optreden. Daarnaast klaagt hij de houding van westerse feministes aan, die onder het mom van cultuurrelativisme hun islamitische seksegenotes in de steek laten. Hij vraagt aandacht voor problemen zoals het omgaan met seksualiteit, voor fenomenen zoals eerwraak en voor de vrijheid van meningsuiting die in het Westen onder druk komt te staan. Een oplossing ziet Verhofstadt in het individualisme en de gelijkwaardigheid van man en vrouw.

De derde feministische golf is uitgegeven bij Houtekiet en is te koop bij de betere boekhandel. Het liberalisme en is publiceert het Liberaal *Een portret van vijf* : boek worden het schetst van vijf liberale Denterghem, Alice De eorgette Wagener-

DE DERDE FEMINISTISCHE GOLF

Houtekiet

ief onlangs een verzameling van een 300-tal anuit zijn interesse gaarde hij doorheen de arvan sommige boeken vandaag nog r het verzet, waaronder het Geheim Leger, t is ook een schat aan informatie te vinden over De eerstvolgende weken worden de boeken

boeken over de Tweede Wereldoorlog. Vanuit zijn interesse gaarde hij doorheen de jaren een bijzonder rijke collectie bijeen waarvan sommige boeken vandaag nog moeilijk vindbaar zijn. Lokale studies over het verzet, waaronder het Geheim Leger, zijn ruim vertegenwoordigd. In de boeken is ook een schat aan informatie te vinden over de concentratiekampen en de bevrijding. De eerstvolgende weken worden de boeken ingevoerd in LIBIS.

De Blauwe Voorzorg

In het kader van een grondige vernieuwingsoperatie liet de Landsbond van Liberale

Mutualiteiten een doorlichting maken van zijn structuur en werking. Hierbij werd heel bewust gekozen voor externe specialisten, in casu de onderzoekers van de Vakgroep Politieke Wetenschappen van de Gentse universiteit die terzake op een uitgebreide ervaring kunnen bogen. Wat begon als een grootschalige bevraging van de leden, mondde uiteindelijk uit in een veel ruimere publicatie.

De Blauwe Voorzorg. De liberale mutualiteiten tegen het licht gehouden brengt immers ook een gedegen historische, sociologische, organisatorische en politieke analyse van de Landsbond rond negen centrale thema's. Voor al wie belangstelling heeft voor zowel de geschiedenis en de

huidige situatie van onze sociale zekerheid als de geschiedenis van het sociaal-liberalisme is *De Blauwe Voorzorg* een niet te missen publicatie.

De Blauwe Voorzorg. De liberale mutualiteiten tegen het licht gehouden van auteurs Dries Verlet, Carl Devos en Tine Boucké is uitgegeven bij Garant. Klik [hier](#) voor meer info.

Eindejaarsactie!

Het Liberaal Archief biedt tot 31 december 2006 een pakket van drie boeken aan tegen de prijs van 23 euro, verzendingskosten inbegrepen. Kiezen kan uit [deze uitgebreide lijst](#).

[top](#)

Weten, wist, gewist

Gent Cultuurstad vzw pakt uit met de brochure *Weten, wist, gewist. Digitaal archiveren*.

digitale documenten en e-mails naast het bewaren van hun papieren documenten.

Papier moet de laatste decennia plaatsmaken voor de computer. Onze boekhouding, jaarverslagen, presentaties, e.d. worden digitaal bewaard. Dit brengt veel voordelen mee, maar het maakt archiveren tegelijk erg kwetsbaar. Een simpele druk op de 'delete'-toets en het bestaan van onze vereniging is uit het geheugen gewist. Het uitvallen van de elektriciteit kan werk van uren tenietdoen. Onze mailbox zit vaak overvol met spam. Het komt er dus op aan op een verstandige manier met digitale informatie om te gaan.

Bovendien zijn er diverse redenen om het verenigingsarchief bij te houden: "In de eerste plaats omdat wetten en decreten ons dit opleggen. Bovendien vergemakkelijkt een goed gestructureerd archief de praktische werking van een vereniging. We vinden alles snel terug. Een transparant archief

maakt controle op en verantwoording afleggen over de werking eenvoudig. En ooit wordt ons archief de bron voor de studie van de geschiedenis van onze vereniging of voor wetenschappelijk onderzoek. Vele redenen om het 'weten' goed te bewaken."

De brochure *Weten, wist, gewist. Digitaal archiveren* kan hierbij helpen. In de brochure staan tips om een digitaal archief logisch op te bouwen en te bewaren op de harde schijf. De brochure behandelt het probleem van overvolle mailboxen en kijkt wat verenigingen kunnen wissen en wat ze moeten bewaren. Het efficiënt bijhouden van archief vereist namelijk ook dat zij beredeneerd selecteren en weggooien. Ook de technische vereisten worden in kaart gebracht. Technologie veroudert snel. Goed digitaal archiveren komt er op neer ervoor te zorgen dat digitale documenten op lange termijn leesbaar blijven.

De brochure kwam tot stand in de schoot van het Gents Archievenoverleg, een informele overlegstructuur van 16 Gentse archiefinstellingen, waaronder het Liberaal Archief. U kan de brochure aanvragen bij het Liberaal Archief door een mailtje te sturen naar info@liberaalarchief.be. Op de website www.gentcultuurstad.be kan u de brochure downloaden.

[top](#)

"Eerlijk, maar kies is toch anders"

Een compleet vergeten figuur uit de geschiedenis van het Antwerpse liberalisme is Louis Strauss (1844-1926). Deze briljante econoom was een donkerblauwe liberaal, een manchesteriaan heette dat in zijn tijd. Hij verdedigde voluit het privé-initiatief en stond sceptisch tegenover elk overheidsoptreden in de economische sector, maar pleitte ook voor het afschaffen van alle privileges.

Desondanks werd hij in 1903 gemeenteraadslid als kandidaat van het *Liberaal Werkersverbond* en begin 1908 zelfs schepen van sociale zaken. Na de oorlog promoveerde hij, intussen 75 jaar oud, tot volksvertegenwoordiger en bleef dit tot zijn dood.

Op het einde van de Eerste Wereldoorlog voerde de Duitse bezetter Louis Strauss en zijn collega-schepen Louis Franck naar Duitsland. In de gevangenis van Bonn leerden ze elkaar beter kennen. Op donderdag 28 maart 1918 schetste Franck een genuanceerd portret van zijn lotgenoot in zijn dagboek (AMVC, F443D).

"Mijn collega Strauss wandelt nu alle dagen 's morgens en 's middags met ons en praat veel, maar nog niet eens, tenzij bij gelegenheid in een gedachtewisseling door een ander opgeworpen, heeft hij over iets anders gesproken dan over zichzelf. Hij doet het overigens lief en aardig, zonder te veel aanstoot te geven."

"Er zijn eigenschappen bij hem die eerst bij nadere kennismaking aan het licht komen: hij is een liefhebbend echtgenoot en hartelijk vader en hij heeft een goed hart. Hij heeft een schrandere geest, redeneert vlug en gemakkelijk, en werkzaam is hij zeker. Maar hij is in het leven als een schitterend scholier begonnen. Zijn examen als licentiaat in de handelswetenschappen, zijn benoeming tot consul, alles heeft hij gedaan voor de jaren daartoe gesteld, door zijn vlgheid van geest, en sedertdien heeft hij het leven als een prijsuitdeling aanzien. Alles wat hem vleijends is te beurt gevallen, hoe klein ook, heeft hij vergaard als de lauweren op het atheneum en op het handelsgesticht. En hoe minder hij erin gelukt is in het leven een plaats te veroveren die enigszins in betrekking stond tot zijn gaven en zijn schitterend begin, hoe meer hij in zichzelf de bloem der ijdelheid is blijven bewonderen."

Tijdens hun gesprekken vernam Franck meer over Strauss' houding tegenover de Duitse bezetter. Hij was het er helemaal niet mee eens. Vooral de stelling van zijn collega dat het *Nationaal Hulp- en Voedingskomiteit* de bevoorrading van België niet in handen had

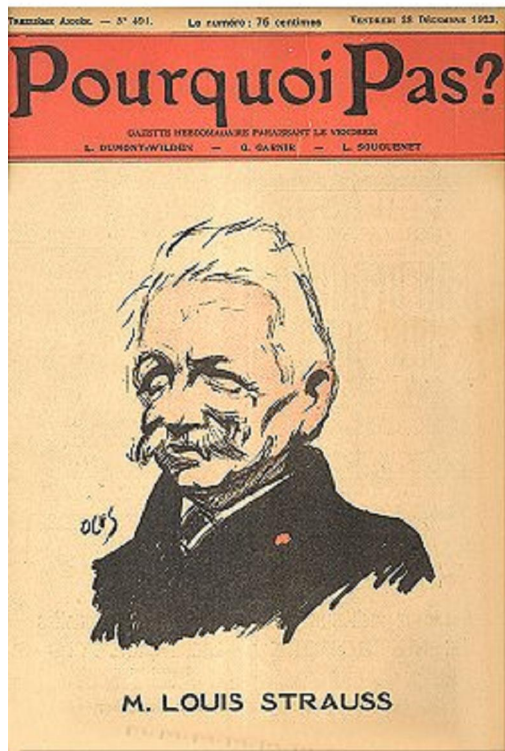

Toen Louis Franck zijn gevangenisstraf in Bonn uitgezeten had, werd hij overgebracht naar het officierenkamp van Celle Schloss. Van daar uit stuurde hij op 26 juli 1918 zijn foto met "hartelijke groeten" naar zijn Mechelse vriend Maurits Sabbe.
(AMVC-Letterenhuis)

begonnen. Zijn examen als licentiaat in de handelswetenschappen, zijn benoeming tot consul, alles heeft hij gedaan voor de jaren daartoe gesteld, door zijn vlugheid van geest, en sedertdien heeft hij het leven als een prijsuitdeling aanzien. Alles wat hem vleijends is te beurt gevallen, hoe klein ook, heeft hij vergaard als de lauweren op het atheneum en op het handelsgesticht. En hoe minder hij erin gelukt is in het leven een plaats te veroveren die enigszins in betrekking stond tot zijn gaven en zijn schitterend begin, hoe meer hij in zichzelf de bloem der ijdelheid is blijven bewonderen."

Tijdens hun gesprekken vernam Franck meer over Strauss' houding tegenover de Duitse bezetter. Hij was het er helemaal niet mee eens. Vooral de stelling van zijn collega dat het *Nationaal Hulp- en Voedingskomiteit* de bevoorrading van België niet in handen had moeten nemen, vond hij hoogst bedenkelijk.

"In het praten over zichzelf gaat hij zo op dat hij ook minder de mooie dingen bemerkt.

Eind 1923 prijkte Louis Strauss, bijna 80, op de voorpagina van het weekblad *Pourquoi Pas?* De redactie loofde hem als een "libéral comme on ne l'est plus; il est le libéral intégral". (Collectie *Liberaal Archief*)

ellende, gebrek en honger, zoals Noord-Frankrijk, Servië en Polen, kan men zich een denkbeeld vormen van wat er van België, met zijn industriële bevolking, nog zou overblijven vandaag zonder de 2 miljard franken voedsel door het *Nationaal Komiteit* ingevoerd!"

"Hij werd altijd voor een eerlijk man aanzien, maar kies is toch anders. Zo vertelt hij dat

Zo hoor ik dat de Duitse journalist Binder, die destijds over Antwerpen en Antwerpse toestanden een tamelijk vreemd artikel schreef waarin hij Strauss opgehemeld had, inderdaad van hem een interview heeft genomen, terwijl de regel was alle persgesprekken af te slaan, laat staan met Duitsers. IJdelheid, alles ijdelheid!"

"Dan vertelt hij hoe hij de Duitsers het recept heeft gegeven waar wij destijds last genoeg hebben mee gehad: verander de wetgeving, of vermits wij in Antwerpen in een vesting leven en de [militaire] gouverneur daar heer en meester is, geef ons een militair bevel! Beide zijn gevaarlijke thesissen en bewijzen met hoeveel reden het college hem niet heeft willen toelaten zich in de hogere leiding der onderhandelingen met de Duitsers te mengen." "Nog erger is dat hij vertelt hoe hij te Londen tegenover sir Samuel Marcus [de oprichter van Shell] de thesis heeft ontwikkeld dat de inrichting van het *Nationaal Komiteit* een fout was. De Duitsers hadden anders de Belgen moeten voeden en waren tot inschikkelijker gevoelens gebracht door de grotere nood! Wanneer men bedenkt wat zuivere landbouwlonden, die zichzelf in normale toestanden voeden, hebben uitgestaan aan

gezonden. Dit gebeurde voor het geval dat Antwerpen uit Luxemburg zou moeten bevoorraad worden. Het afgesproken gewicht was één zak, 100 kg. Maar vier stellen tegelijk hebben de opdracht uitgevoerd. Niet alleen heeft M. Strauss die vier zakken aanvaard en behouden, maar ze voor zijn persoonlijk gebruik bestemd, wanneer hij ze als schepen en leider van de bevoorradingsdienst had ontvangen! Hoe klein!"

"Ikzelf ben tegen mijn collega wel hard geweest. Nu is hij een oud man, die arm is en hier onder deze toestanden lijdt. Hij slaapt niet, is ongerust over zijn vrouw die ziek is. Ik moet trachten hem op te beuren en het hoofd boven water te houden".

 [top](#)